

Asbestinventaris is schaars goed bij Belgische bedrijven

Elk bedrijf in België is verplicht een asbestinventaris in de schuif te hebben liggen. Zo'n inventaris lijst nauwkeurig op wat het bedrijf allemaal aan asbest onder (en in) haar dak heeft. Toch kan slechts een minderheid van de instellingen en ondernemingen in ons land zo'n document tonen. Dat ze daarvoor geen sancties hoeven te vrezen, illustreert nog maar eens hoezeer België achterloopt in haar aanpak van de asbestproblematiek.

Bedrijven in België die personeel tewerkstellen zijn al sinds 1995 verplicht om een asbestinventaris in huis te hebben. Zo'n inventaris geeft een gedetailleerde opsomming van al het aanwezige asbest in het bedrijf. Aan de inventaris wordt doorgaans een beheersplan gekoppeld. Daarin wordt bijvoorbeeld uitgelegd welke werken aanleiding kunnen geven tot asbestblootstelling, hoe groot het gevaar is van het vrijgekomen asbest, hoe vaak het asbesthoudende materiaal moet gecontroleerd worden en wat er moet gebeuren als dat materiaal zich in slechte staat bevindt. Het opstellen van de asbestinventaris hoeft slechts eenmalig te gebeuren. Daarna volstaat een jaarlijkse visuele inspectie en check-up door de eigen preventieadviseur.

Onontbeerlijk bij bouw- en sloopwerken

De asbestinventaris dient niet alleen voor intern gebruik, ter bescherming van de eigen werknemers in navolging van de codex over het welzijn op het werk. Als een aannemer werken aan een bedrijfspand komt uitvoeren, mag hij volgens dezelfde wet uit 1995 niet starten zolang hij de asbestinventaris niet onder ogen heeft gekregen. Ook bij de sloop van een pand is zo'n inventaris onontbeerlijk: het is immers belangrijk dat de sloopfirma exact weet hoeveel en welke gevaarlijke stoffen er in het pand schuilen. Hij moet daar immers rekening mee houden in z'n offerte. En hij moet mogelijk speciale beschermende maatregelen treffen. Het voordeel van een asbestinventaris is dat, vooraleer de werken ook maar zijn gestart, er meteen duidelijkheid is over de kosten. Dat verkleint het risico op discussies achteraf tussen de opdrachtgever en de uitvoerder van de werken.

Amper controles

De wetgeving oogt dus mooi, maar helaas enkel op papier. De regelgeving blijkt in de praktijk in België immers al te vaak dode letter. Een meerderheid van de ondernemingen en instellingen in ons land heeft gewoonweg geen inventaris in huis – en daarbij zitten vele bedrijven met oude panden die wellicht grote hoeveelheden asbest bevatten. Worden zij dan niet op de vingers getikt? 'Het risico op sancties is verwaarloosbaar klein', reageert de Belgische Vereniging van Asbestverwijderende Bedrijven (VAB). 'De bevoegde overheidsdienst, de FOD Werkgelegenheid, heeft er nauwelijks middelen voor en bijgevolg zijn er amper controles.'

Illustratief voor de problematiek is de [noodoproep](#) die de vakbond ACOD lanceerde over het ontbreken van een asbestinventaris in meer dan duizend overheidsgebouwen in Brussel – inclusief scholen, crèches, gemeentehuizen en OCMW's. 'Als de administraties van de overheid, die nochtans allemaal beschikken over een preventieadviseur, al niet in orde zijn met de asbestreglementering, wat zou een privébedrijf dan nog te vrezen hebben?', aldus de VAB.

Deur open voor cowboys

Het mag duidelijk zijn: de opvolging van de reglementering rond de asbestinventaris ligt bij de Belgische overheid niet in het hoogste laetje. Dat blijkt ook uit de hallucinerende vaststelling dat zowat iedereen in België een asbestinventaris mag opmaken. ‘Dat lijkt natuurlijk bizar, maar het klopt’, zegt de VAB. ‘Hoewel de meeste bedrijven natuurlijk wel geneigd zijn om dit klusje te laten klaren door deskundige firma’s, is het onder de arm nemen van een deskundige partij wettelijk niet verplicht. Vermits er momenteel geen wettelijke erkenning bestaat komen de erkende laboratoria voor asbesttesten hier dus nog het dichtst bij in de buurt. Zo zet de overheid natuurlijk de deur wagenwijd open voor cowboys die onder de prijs werken en bedenkelijk werk afleveren.’

‘Dat je bij de aankoop of de huur van een gebouw, of dat nu een bedrijfspand is of een gewoon woonhuis, precies weet hoeveel asbest erin zit, is ergens wel logisch. De asbestinventaris geeft zo een extra dimensie aan de verkoopprijs of huurprijs.’

Verplicht bij huizenverkoop

Zoals zo vaak in de asbestproblematiek is het pijnlijk te moeten constateren dat er in het buitenland wél werk wordt gemaakt van een gedegen reglementering – én van een nauwgezette opvolging. In Frankrijk bijvoorbeeld ressorteert de asbestinventaris niet onder het Ministerie van Werk, maar onder dat van Volksgezondheid. Daar is een goede reden voor: in Frankrijk zijn verkopers van huizen en gebouwen – dus zowel residentieel als industrieel – immers wettelijk verplicht een asbestinventaris bij de verkoopakte te voegen. Die inventaris moet bovendien opgesteld zijn door een erkende partij. ‘Dat je bij de aankoop van een gebouw, of dat nu een bedrijfspand is of een gewoon woonhuis, precies weet hoeveel asbest erin zit, is ergens wel logisch’, zegt de VAB. ‘Als je verbouwingswerken wilt uitvoeren zul je immers extra kosten moeten gaan maken om veilig met dat asbest om te gaan en het goedje eventueel te (laten) verwijderen. De asbestinventaris geeft zo een extra dimensie aan de verkoopprijs.’ Momenteel is men in Vlaanderen druk bezig om systematisch een asbestinventaris te laten opmaken bij verkoop van onroerende goederen, hopelijk lukt het tegen 2022 om hiermee van start te gaan. We stellen helaas vast dat Brussel en Wallonië nog steeds ver achterop blijven...

Referenties naar de vermelde wetenschappelijke studies en relevante bronnen:

Asbestinventarisatie OVAM:

<https://www.ovam.be/asbestinventaris-1>

Asbestinventaris BIM :

<https://leefmilieu.brussels/themas/gebouwen-en-energie/verplichtingen/asbest>

De website van de FOD Werkgelegenheid met informatie over de asbestinventaris:

https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/publications/NL/Brochure_HUA_Asbest_2020_Rilana_Light.pdf

De website van de VAB-ABD:

www.vab-abd.be

De website van de Belgische Vereniging van Asbestslachtoffers, ABEVA:

www.abeva.eu